

❖ مارگزیدگی

بعضی از مارها بسیار خطرناک هستند که باعث ایجاد عفونت و واکنش های آلرژیک در فرد می شوند. افرادی که در تابستان به مسافرت می روند و در مکان های باز چادر می زنند باید نسبت به مارهای کشنده آگاهی نسبی کسب نمایند. علائم مارگزیدگی در افراد مختلف متفاوت است. این علائم شامل زخم همراه با خونریزی، جای دندان بر روی پوست و تورم آن منطقه، درد موضعی بسیار شدید، اسهال، تشنج، گیجی، بیحالی، ضعف، تاری دید، تعریق بیش از حد، تب و لرز، افزایش تشنگی، کاهش هماهنگی عضلات، تهوع و استفراغ، بی حسی و کرختی نوک انگشتان، نبض سریع، خونریزی از بینی، خون در ادرار و یا مدفوع، تندشدن و تنگی نف

❖ درمان

سریعا با اورژانس ۱۱۵ تماس بگیرید. تا زمان رسیدن نیروهای امدادی می توانید موارد زیر را به کار ببندید:

۱. مصدوم را از محل گزیدگی دور کنید.
۲. ضمن دادن آرامش به مصدوم و حفظ خونسردی، مصدوم را روی زمین بخوابانید و ایشان را در حالت استراحت مطلق نگه دارید.
۳. محل گزیدگی را با آب و صابون بشویید.
۴. زیورآلات، ساعت، کفش عضو آسیب دیده یا لباس های تنگ را خارج کنید.
۵. از تکنیک بی حرکت سازی استفاده کنید و عضو را همسطح قلب نگه دارید.
۶. اندام رابی حرکت کنید، می توان در گزیدگی پا، یک اندام را به اندام دیگر ببندید.
۷. هرگز از تورنیکه یا گارو استفاده نکنید و بالای محل گزش را نبندید.
۸. هرگز محل گزش را مک نزنید و برش ندهید.
۹. به مصدوم غذا ندهید.
۱۰. در صورت ورود سم به چشم باید آن را با آب ساده یا شیر شست.
۱۱. می توان برای تسکین درد از مسکن های ساده مانند استامینوفن استفاده کرد.
۱۲. از سرمادرمانی یا کمپرس آب سرد در محل گزش خودداری شود.
۱۳. مرتبا نبض و تنفس مصدوم را چک نمایید.

❖ عقرب گزیدگی

❖ علائم

بی قراری، تشنج، راه رفتن نامتعادل، تکلم منقطع، آبریزش از دهان، حساسیت شدید پوست به لمس، انقباضات ماهیچه ای، درد شکم و کاهش کارکرد سیستم تنفسی، نبض تند، افزایش فشار خون، تنفس سریع، عرق سرد، احتباس ادرار، مردمک های گشاد، راست شدن موهای بدن و صورت رنگ پریده یا گلگون، جاری شدن بزاق و آب بینی و ریزش اشک. علائم گوارشی عبارتند از: تهوع، استفراغ، درد شکم و اسهال.

❖ درمان

اقدامات زیر باید در مورد عقرب گزیدگی مدنظر قرار گیرد:

۱. ضمن دادن آرامش به مصدوم و حفظ خونسردی، مصدوم را روی زمین بخوابانید و ایشان را در حالت استراحت مطلق نگه دارید.
۲. از تکنیک بی حرکت سازی عضو آسیب دیده استفاده کنید.
۳. تا حد امکان باید از دستکاری محل گزش خودداری شود.
۴. به فرد آسیب دیده مایعات زیاد دهید و متوجه تغییر رنگ احتمالی ادرار باشید.
۵. از درمان های سنتی خودداری کنید.
۶. در صورت امکان و بدون اتلاف وقت عقرب زنده یا مرده را در قوطی درب دار جهت تشخیص گونه و نوع سم و انتخاب روش درمانی همراه فرد آسیب دیده به نخستین مرکز درمانی ارسال فرمایید.
۷. زیورآلات، ساعت، کفش عضو آسیب دیده یا لباس های تنگ را خارج کنید.
۸. برای کاهش درد نیز از قرص استامینوفن می توان استفاده کرد.
۹. در اسرع وقت و ترجیحا در حالت درازکش، مصدوم را به بیمارستان منتقل کنید. همه افراد عقرب گزیده را باید به بیمارستان منتقل کرد.

نکته: نخستین اقدام عملی در پیشگیری از عقرب گزیدگی از بین بردن محیط زیست عقرب ها است.

منبع: کتاب واکنش سریع یک امدادگر. ترجمه و تالیف گروه مولفین انتشارات سه استاد، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مرکز مدیریت

حوادث و فوریت های پزشکی ۱۳۹۰

تهیه کننده: سپیده عباس زاده کارشناس بهداشت حرفه ای

واحد آموزش ارتقاء سلامت

بهار ۱۴۰۱